

تأثیر کمیت و کیفیت در مدیریت مصرف آب زیرزمینی دشت خوئس جهت مصارف کشاورزی

دکتر منوچهر چیت سازان، دکترای هیدروژئولوژی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم زمین
Email: chitsazan_m@yahoo.com.
سید مسعود یعقوبی*، کارشناسی ارشد هیدروژئولوژی، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید چمران اهواز
Email: massoud.62@gmail.com
حسن روحی، کارشناسی ارشد هیدروژئولوژی، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید چمران اهواز
Email: hasan.rooхи@yahoo.com

چکیده:

آب زیرزمینی بعنوان یک منبع تجدیدپذیر و قابل دسترس همواره در بسیاری از مناطق خصوصاً مناطق خشک و نیمه خشک مورد توجه بوده است. برنامه ریزی مدیریتی برای استفاده از منابع آب زیرزمینی بیش از هرچیز نیازمند آگاهی از وضعیت کمی و کیفی آن است. دشت خوئس که یکی از دشت‌های استان خوزستان است، به منظور رفع نیاز آب کشاورزی خود وابستگی زیادی به آب زیرزمینی دارد. در این تحقیق نقش کمیت و کیفیت آب زیرزمینی بعنوان دو پارامتر مهم کنترل کننده مقدار و محل پمپاژ از آبخوان دشت خوئس بررسی گردید. برای این منظور نقشه های سطح ایستابی و نقشه های کیفی آب زیرزمینی بر اساس طبقه بندی ویلکاکس برای یک دوره خشک و یک دوره تر رسم و مقایسه گردیدند. نتایج نشان می دهد تغذیه مناسب دشت از سازند کنگلومرای بختیاری باعث شده است که با وجود تعداد زیاد چاه های بهره برداری موجود، آبخوان در همه زمان ها از نظر کمی پاسخگوی تقاضا برای پمپاژ باشد. از طرف دیگر به علت وجود سازندهایی با لیتولوژی نامناسب، در بسیاری از قسمت های شرقی و مرکزی دشت، با مشکل غلظت بالای شوری آب زیرزمینی مواجه هستیم که بهره برداری از آبخوان را در مناطق مذکور محدود نموده است.

واژه های کلیدی: دشت خوئس، کمیت آب زیرزمینی، کیفیت آب کشاورزی، مدیریت بهره برداری

Abstract:

Groundwater one of the available and renewable sources is always been subject of attention in dry and semidry area. Management plan for the use of underground water resources requires knowledge of the situation than anything else is the quality and quantity. The khovayes plan located in the Khuzestan province heavily relies on groundwater meet its need on water for agricultural purpose. In this study the effect of quantity and quality of groundwater as two important controlling factors of amount and location of pumping have been discussed. For this purpose Maps of water table levels and groundwater quality maps have been classified and compared according to wilcox formula in both dry and wet periods Our results indicate that proper recharge of the studied plan through the Bakhtyari Conglomerate Formation has enabled the aquifer to quantitatively compensate pumping from a great number of producing wells. On the other hand, presence of other formations with inconvenient lithologies in eastern and central parts of the plane has resulted in a higher salinity of the groundwater resources and has limited production from the aquifer.

Keywords : khovayes plain, Groundwater quantity, agricultural water quality, production management.

